

Gospodarske stvari.

Strupena rosa in pomoč zoper njo.

Da gre z vinorejo slabo, to vemo vsi in hudo je to tem boljše, ker ima ona sovražnike, katerim človek skoraj ni kos. Vino se ponareja in priraste ga že dalje manj in še to, kar ga priraste, ne gre zato v denar. In kaj še čemo reči le o sovražni sili, ki tiči v naravi, o trsni uši in — strupeni rosi?

Naj govorimo dnes le o zadnji, o strupeni rosi! Tudi v naših krajih se prikazuje ona zadnja leta z veliko silo in ona uniči veliko vina vsako leto, na zadnje pa še vgonobi tudi vinograd; ako ga napade par let zaporedoma, pride trsje prej ali slej pod nič. Tudi letos se kaže ona že na večih krajih in zato nam je treba gledati na njo in kar nam je mogoče, naj odpravimo njeno škodo! Ni pa druge pomoči zoper njo, kakor škropljenje, to pa ali z apneminim, bakrenim vitrijolom ali pa z azurinom!

Strupena rosa je zeliščna zajedavka in take, kakor se nahaja na trsji, ne najde človek z lehka na drugem zelišču. Razširja se po svojem semenu, t. j. po resih, katere raznese veter in dež na zeleno, sveže listje trsja. Te resi obstanejo na vrhu lista in ako jim ugaja vreme, začno kaliti in sicer prav hitro, če je vreme srednje toplo in vlažno. Prvo znamenje te bolezni prikaže se po navadi iz početka meseca julija — na rebru lista in sicer na spodnji strani vidi se neko glivje, bele barve in od tod razširi se hitro čez druge liste, le-ti se začno sušiti proti koncem in na zadnje odpadejo.

Vsled tega je vinograd že v prvih dneh meseca avgusta včasih tudi ves gol, trsje je brez listja, posebno ako je vreme za to — toplo in vlažno. Ni težko, da človek ugane, kaki da so nasledki. Listje so pljuča pri trsu, trs in torej grozdje ne raste več, ampak ostane, kakor je bilo in tako grozdje ne da vina, vsaj takega ne, da je za kako rabo. Zoper strupeno roso pa imamo pomoč, gotovo, vsaj bolj gotovo, kakor zoper trsno uš. Ta pomoč pa tiči v bakrenem vitrijolu, treba je samo, da se ta roba ne razpusti v vodi prehitro, pridati ji kake druge reči: apna ali amonijaka. Najbolje naredi se to tako-le: 100 litrov vode naj dobi 2 kili bakrenega vitrijola in 2 kili ugašenega apna. Oboje pa mora biti čisto in mora se torej bakreni vitrijol razpustiti v žakeljčku, (ki se obesi lahko na vrhu posode) pa tudi apno je ugasiti posebej in še le, kedar teče čisto, kakor mleko, naj se vlije v posodo, v kateri se razpušča vitrijol.

Taka zmes, čista, brez grudic ali kamenčkov, je za škropljenje ravno dobra. Enako, toda brez apna, vzame se lahko na mestio vitrijola azurin — ta je modre barve in kupi se lahko

pod tem imenom. Stane pa čisti bakreni vitrijol kilo 42—44 kr., azurin stane pa kilo 2 gld. 60 kr. Tega pa se vzame na 100 litrov samo 20 d. in je torej za 500 litrov vode eden kilo azurina dovolj, vitrijola bilo pa bi za njo treba 10 kilo in po vrhu še toliko apna. Iz tega sodi človek lahko, da je azurin najboljši za škropljenje, ker je najcenejši in pa čist, apno pa, ki se mora vzeti pri vitrijolu, drži vselej nekaj grudic in te zadela jo luknjice na škropilnici — nekaj, kar dela pri škropljenju veliko težavo.

Kako se vrši škropljenje? Ni pretežko. Se ve, da je treba za to škropilnice, takih je sedaj že več na prodajo. V vinorejski šoli v Mariboru hvalijo za tako necega Allweiserja, treba je za to najmanj vode, ker škropi tanko in se ravna z njo prav lahko. Sitna je samo nje cena, od 27 do 30 gld. Dobiva se v Mariboru pri Halbärthu. Podoba ima navadne brente in ima cev, na čije konci je pleh, ki ima veliko drobnih luknjic. Le-te pa si napravi človek lahko večje ali manjše s tem, da porine petelinček ali naprej ali nazaj. Na zunanji strani je meh, s katerim ženeš lahko vodo v cev, kedar je v njej zmanjka.

Škropiti ni težko. Brento vzame si človek na rame, v desnico sprejme cev, v levico pa meh. Tako gre od trsa do trsa ter škropi zunanjo stran listja, ne pa znotranje, čeprav je na znotranji strani videti ono glivje. Strupena rosa, nje resi stoje namreč na zgornji strani lista in kar se vidi na spodnji strani, to je že nasledek, recimo, da so korenine onih resi.

Vsled tega pa kaže, da začnemo s škropljenjem tako rano — dokler se še one resi niso zarile v list, tedaj dokler še niso vskalile. Kedar se naj škropi? Najmanj dvekrat in sicer prvokrat malo pred ali pa, če to ni bilo mogoče, malo po cvetenju grozdja; drugokrat pa prve dni avgusta ali zadnje dni julija. Dobro je, če se škropi v čas, ko je listje rosno, toda ne mokro, tedaj po jutrih in po večerih. O vročih, suhih dnevih ne kaže škropiti, vsaj ne od 9. do 4. ure dneva. Ako pa je oblačno, škropi se brez škode skozi celi den.

Pri tem ne smemo varčevati z vodo, ampak vse listje in vseh trsov je treba poškopiti tako, da je prav mokro in torej more človek, ki škropi, paziti na to, da ne spregleda trsa ali listja in kedar škropi drugokrat, v avgustu, naj škropi tudi tisto listje, ki je od časa, ko je prvokrat škropil, prirastlo. Kdor ima trsje v vrstah, njemu služi to posebno dobro. Enkrat škropi dve vrsti, na desno in levo, navzgor gredoč, drugi krat pa, ko greš navzdol, tudi dve vrsti.

Kar se tiče tega, kako se naj škropi, mora se reči, da ne premalo. Ako se ne poškopri izdatno in ves list, pomaga se le malo in torej

je v tem bolje več, kakor premalo, vendar pa ni treba, da se stori preveč in je tedaj najbolje, da vzame pameten človek, najbolje domač, škropljenje v roke. Tekočino prinaša pa mu lahko tudi ženska.

Vsled tega naj vzame gospodar sam delo v roke in tako ne bode potrate, ne pri vodi, ne pri denarji. Sicer pa se ni zanesti lahko na kje koga, izlasti ne na plačane delalce ali zlovoljne viničarje. Vinorejska šola pri Mariboru računi za en oral vsega skupaj 6 gld. 42 kr. pri vsacem škropljenji. Ako pa ima gospodar delo v rokah ali ga vsaj nadzoruje, ne bode mu stroškov lahko čez polovico onega denarja.

Stroškov se torej nikakor ni bati, korist škropljenja pa je očitna. Škropilnica dela v tem sicer zapreko, toda če si seže par sosedov pri njej v roke in si jo kupijo skupaj, ter ravnajo prav, po krščanski, razdeli se denar za-njo tako, da ga ne bode nikomur preveč.

Sejmovi. Dne 8. junija v Podsredi, pri sv. Marjeti na Dr. polji, v Šmartnu pri Slov. Gradci, v Strassu in v Tržišah. Dne 11. junija v Ločah, v Pristavi, v Lučanah, v Ljutomeru, v Marenbergu, na Pilštanji, v Mozirji, pri sv. Marku pri Laškem trgu, v Trbovljah in v Laškem trgu. Dne 12. junija v Imenem. Dne 13. junija pri sv. Andraši v slov. gor., v Kozjem, v Ločah, pri sv. Heleni, pri sv. Janži pri Dravberku, pri sv. Marjeti na Pesnici, v Rogateci in v Žalcu.

Dopisi.

Od Malenedelje. (Veselica.) Tukajšnje leposlovno bralno društvo je s krajnim šolskim svetom napravilo dne 19. maja veselico in tombolo na korist uboge šolske dece. Kar se tiče veselice, se je prav sijajno obhajala; vže v soboto gromeli so na Cerkovnjaku možnarji, da se je daleč odmevalo. Gostilnični prostori gosp. Korošca bili so lepo opleteni in s primernimi napisi okinčani. Nad hramom plapolale so krasne zastave, slovenske, cesarske in štajarske. Tudi dva prav lepa slavaloka krasila sta prostor pred hramom; eden z napisom: „Pozdrav Ljutomerški čitalnici,“ drugi z napisom „Krepko po strmem potu naprej!“ in tretji „Pozdrav na starih domačih tleh!“ Izmed odličnih gostov iz raznih krajev blagovolili so nas s svojim pohodom počastiti gg. Ljutomeržani in čitalnični pevci, ter so nas razveselili s svojim res prekrasnim in izbornim petjem. Posebno pa je ganih in tako rekoč pretresel srca vsem poslušalcem navdušeni in krasen govor g. Freiensfelda o ljubezni do materinske besede in mile domovine. Vse občinstvo je tako rekoč zamaknjeno poslušalo navdušene besede izbornega gospoda govornika, ter njegov govor z gromovitimi ži-

vio-klici odobravalo. Dalje spominjal se je tudi gospod biležnik Šlamberger v svojem izbornem govoru zaslug našega Malenedeljana pokojnega dr. Razlaga. Po govorih sledilo je petje in svirala je godba. Na večer bili so prostori razsvitljeni s krasnobojnimi lampijoni in z umetnim ognjem. Tombola se je precej dobro obnesla. Da je bila veselica tako dobra in sijajna, bodi v prvi vrsti hvala vsem, kateri so kaj pomagali k temu in blagovolili v to svrhu kaj darovati; dalje gospodom iz Ljutomera in gg. čitalničnim pevcem, kateri so nas s svojim pohodom počastili in vsem, kateri so skrbeli, da se je cela reč lepo v redu vršila. Ako Bog da in sreča, kani naše društvo v jeseni samo prirediti posebno veselico, pri katerej nam je že naš vrli in neustrašeni državni poslanec g. dr. L. Gregorec obljubil prisostovati. Tedaj na svidanje! „Junior“.

Iz Slatine. (Amon na vislicah.) Prevzetnost in bahanje se samo tepe. Tako se je pripetilo znanemu Amonu. Hotel je Mardoheja, ki ni hotel pred njim klečeplaziti, na vislice spraviti, ali reč se je tako zasukala, da je sam prišel na nje, Mardohej pa v njegovo službo na kraljevem dvoru. Ošabnemu Amonu podobni so čisto dandanes liberalci z judi vred. Povsod hočejo gospodovati. Kdor pa jim noče hlapčevati, moral bi s poti, najbolje v kajho. Ali zgodi se jim tudi včas, kakor Amonu. Na Slatini n. pr. je bilo celih 14 liberalnih prenapetnežev v občinski seji sklenilo, da morajo nekateri možje, ki se jim niso hoteli klanjati, s poti iz Slatine. Pred kratkim so pa bili vsi ravno zaradi tistega svojega sklepa v Celji obsojeni in zdaj morajo pleva, katere so zmlatili iz slame v svojih glavah, debelo plačevati. Še več takih primerljivev. Pred nekaj leti napravil si je tukaj g. M. Löschnigg štacuno, da bi si kaj pridobil od slovenskih in krščanskih kmetov. Ali — razven v štacuni — ne more trpeti Slovencev, posebno pa še duhovnikov ne. Marsikaterga je že v kajho obsodil. No, lani so mu pa bili štacuno zaprli in zaradi svoje poštene kupčije zdaj v Celji kašo piha. Šest let je bil na Slatini ravnatelj g. Geutebrück nekje na Pruskem rojen. Poslali so ga bili slatino prodajat. A bolj kakor s slatino, trudil se je s svojimi pomagači vred prodajati tukaj svojo nemško kulturo, naše ljudstvo ponemčiti in spriditi. Lani je moral oditi in zdaj že spi z ženo vred pod grudo. Le „gavge“, ki so jih pod njegovim vodstvom postavili, za slovenske otroke, namreč „šulfereinska“ šola nad Slatino, še mu dajejo spomin. Pa upamo, da boše tudi sedajni „šarfrihter“ po dom. „ta mali“, z vsemi svojimi pomagači šel prej v krtovo deželo, kakor bodo ljudstvu zavezali slovenski jezik. Sicer hočejo to šolo šolskemu okraju kot javno ljudsko šolo vsiliti. Večje neumnosti, pa tudi sramote kmetje